

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

Posudek na text *Metodologie antropologických teorií*
Doc. PhDr. Jeleny Petrucijové, CSc.

Studijní text *Metodologie antropologických teorií* byl vypravován v rámci projektu Podpora terciárního vzdělávání studentů se specifickými vzdělávacími potřebami na Ostravské univerzitě v Ostravě, r.č. CZ.1.07/2.2.00/29.0006.

Text nabízí interdisciplinární pohled na problém člověka. Svůj úkol autorka vidí v nalezení společných znaků, rozdílů a také vzájemné propojenosti v metodologiích různých forem vědění a věd o člověku.

V první kapitole textu se autorka zaměřuje na vymezení charakteristických znaků náboženství, filosofie a speciálních věd, které určují rozdíly mezi náboženskou, filozofickou a speciálně vědní antropologií. V pojednání o filozofii a vědě vysvětluje pojmy teorie, metoda, metodologie aj. Následně poukazuje na rozdíl přírodních a tzv. duchovních věd (dle přístupu W. Diltheye, H. Rickerta aj.), které se promítají do rozdílů v pojetí člověka v různých antropologiích. Důraz je kladen především na ozřejnění specifik v předmětech filozofické antropologie a speciálně vědních antropologií (fyzické, sociální a kulturní).

Druhá kapitola je věnována otázkám metodologie filozofického pojetí člověka. Autorka vymezuje tři základní metodologické přístupy: pojetí člověka jako rodové bytosti (ukazuje různé podoby esencialismu), pojetí člověka jako bytosti jedinečné a pojetí člověka v rámci interpretativního přístupu (hermeneutická tradice jako součást obratu k jazyku).

Třetí kapitola se zabývá pojetím člověka ve společenských vědách (na příkladě vybraných problémů z oblasti sociální a kulturní antropologie a sociologie). Ukazuje projevy esencialismu v rámci teorií o modální osobnosti, bazální osobnosti, o kolektivní identitě aj. Naznačuje proměny metodologie s přechodem od pozitivismu k symbolickému interakcionismu.

Text je promyšleně strukturován. Autorka zdůvodňuje návaznost kapitol. Používá relevantní literaturu české a cizojazyční provenience. Výklad je doplněn úryvky z klasických filozoficko-antropologických, kulturně antropologických a sociologických textů.

Vzhledem k širokému záběru rozmanitých antropologických koncepcí se autorka věnuje jen vybraným otázkám metodologie antropologie (což je jistým omezením textu), ale výběr metodologických otázek je promyšlený a zdůvodněný.

Studijní text *Metodologie antropologických teorií* Jeleny Petrucijové doporučuji k opublikování.

Doc. PhDr. Jaromír Feber, CSc.

Katedra společenských věd VŠB-TU Ostrava